

Hyvinvointi- ja turvallisuus- suunnitelma

2018-2022

Johdanto

Pirkkalan kunnan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma vuosille 2018 – 2022 noudattaa Pirkkalan kuntastrategian rakennetta. Kuntastrategian viidelle tavoitteelle – **työ, talous, ympäristö, hyvinvointi, asenne** – sekä niiden saavuttamiseksi määriteltyjen keinojen toteuttamiseksi on valmisteltu hyvinvointityön painopisteet ja keskeisimmät indikaattorit.

Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma tukee Pirkkalan kuntastrategian toteutumista ja siinä painottuu tulevaisuuden kunnan tehtävät. Hyvinvointityön painopisteiden toteutumista seurataan mittareiden ja tunnuslukujen avulla. Painopisteitä on valmisteltu monialaisessa yhteistyössä. Valmisteluun ovat osallistuneet kunnan luottamushenkilöt ja viranhaltijat eri kokoonpanoissa sekä yhteistyökumppanit. Kuntalaisten näkemyksiä turvallisuudesta kartoitettiin Meidän Pirkkala -tapahtumassa sekä alkuvuodesta 2018 toteutetulla turvallisuuskyselyllä.

Turvallinen ja terveellinen elinympäristö ja arki ovat kuntalaisen perusoikeus, ja luovat hyvinvoinnin perustaa. Kunnan peruspalvelut tukevat ennaltaehkäisevällä ja korjaavalla työllä kuntalaisten hyvinvointia ja turvallisuutta.

Kunnan hyvinvointityössä painopisteitä ovat yhteisöllisyyden vahvistaminen, kuntalaisten kohtaamisen mahdollistaminen ja vuoropuhelun lisääminen eri toimijoiden välillä. Tavoitteena on muun muassa yksinäisyyden torjuminen, vanhemmuuden tukeminen ja omatoimisuuden lisääminen.

Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnittelua täydentävät erillissuunnitelmat.

Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaa toteutetaan ja arvioidaan osana vuosittaista taloussuunnittelua. Kuntalaisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden tilasta informoidaan vuosittain.

Työ

Kuntastrategian tavoitteen toteutuminen lisää työpaikkoja. Työpaikkojen lisääntyminen ja kaikkien ikäryhmien työllisyyden paraneminen lisää kuntalaisten sosiaalista, henkistä ja taloudellista hyvinvointia ja turvallisuutta.

Työttöminä olevien kuntalaisten työkyvystä ja osaamisesta pidetään huolta ja niitä vahvistetaan vastaamaan työmarkkinoiden tarpeita. Kunta huomioi työllisyydenhoidon kehittämisessä paikallisten yritysten tarpeet.

Kunta tarjoaa vuosittain paikallisille nuorille kesätyömahdollisuuksia kunnan omissa yksiköissä ja myöntämällä kesätyöseteleitä, joilla mahdollistetaan nuorten työllistyminen paikallisiin yrityksiin. Pirkkala luo yritystoiminnalle hyvän ja kilpailukykyisen toimintaympäristön.

Toimivat liikenneyhteydet työpaikka-alueille parantavat työn saavutettavuutta ja työntekijöiden saatavuutta.

Kuntastrategian tavoite ja keinot

Kuntastrategian tavoitteena on kehittää Pirkkalasta houkuttelevin työpaikka-alue. Tavoitteeseen pyritään yhden luukun periaatteen, kukoistavan yritysekosysteemin ja tiiviin yhteistyön avulla.

Hyvinvointi- ja turvallisuustyön painopisteet

- Nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistymisedellytykset
- Nuorten kesätyömahdollisuudet
- Toimivat liikenneyhteydet työpaikka-alueille

Talous

Talouden tasapainoinen kehitys mahdollistaa kunnan palvelujen kehittämisen ja hyvinvointia tukevien investointien suunnitelmallisen toteuttamisen.

Hyvinvointia tukevien palvelujen kehittämisessä huomioidaan vaihtoehtoiset toimintamallit ja yhteistyö yritysten sekä kolmannen sektorin kanssa.

Kaikenikäisille suunnattujen, monipuolisten liikuntamahdollisuuksien lisäämisessä ja parantamisessa tehdään laaja-alaista yhteistyötä ja pitkän aikavälin suunnittelua.

Kunnan tietojohdantamallia hyödynnetään kunnan palveluiden kehittämisessä, muutosten ennakoinnissa ja hyvinvointityössä.

Kuntastrategian tavoite ja keinot

Kuntastrategian tavoitteena on tasapainoisen kehityksen mahdollistaminen tietojohdantamisen, kantokyvyn mukaisten investointien ja vaihtoehtoisten toimintamallien avulla.

Hyvinvointi- ja turvallisuustyön painopisteet

- talouden tasapainoinen kehitys
- hyvinvointi- ja turvallisuusinvestoinnit
- hyvinvointityötä tukeva tietojohdantaminen

Ympäristö

Turvallinen ja puhdas asuinympäristö sekä mahdollisuus luonnosta nauttimiseen tukee kuntalaisten hyvinvointia. Kaavoituksessa ja liikennesuunnittelussa kiinnitetään huomiota mm. kevyen liikenteen ja virkistysreittien kehittämiseen, lähiluonnon saavutettavuuteen sekä toimivaan joukkoliikenteeseen.

Esteettömyyskartoitus päivitetään osana hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman toteuttamista kuluvan valtuustokauden aikana.

Yhdyskuntasuunnittelun, valvonnan ja tiedottamisen keinoilla ehkäistään meluhaittoja ja ulkoilman epäpuhtauksia. Epäpuhtauksia ovat muun muassa liikenteen päästöt, katupöly ja puun poltosta syntyvät pienhiukkaset. Toimintaa ohjaa kestävän kehityksen periaatteet.

Pirkkalassa laaditaan viisaan liikkumisen suunnitelma, jonka tarkoituksena on edistää turvallista, terveellistä ja ympäristöystävällistä liikkumista.

Kuntastrategian tavoite ja keinot

Kuntastrategian tavoitteeseen monimuotoisesta elinympäristöstä pyritään ekologisuuden, toimivan yhdyskuntarakenteen ja viihtyisyyden lisäämisen keinoin.

Hyvinvointi- ja turvallisuustyön painopisteet

- Esteettömyys kaavoituksessa ja rakentamisessa
- Lähiluonnon saavutettavuus
- Kestävän kehityksen periaatteet

Hyvinvointi

Kuntalaisten elämänlaatu, terveys ja toimeentulo vaikuttavat hyvinvointiin ja arjen turvallisuuteen. Kunnan peruspalvelut tukevat ennaltaehkäisevällä ja korjaavalla työllä kuntalaisten hyvinvointia ja turvallisuutta. Käytössä ovat kiusaamisen ehkäisyyn mallit eri palveluissa. Hyvinvointia lisätään tunnistamalla tukea tarvitsevat ja tarjoamalla oikea-aikaisia kohdennettuja palveluita.

Kuntalaisilla on mahdollisuus tukea omaa hyvinvointiaan osallistumalla elintapaohjausryhmiin, joissa saa tukea muun muassa ravitsemustottumusten muuttamiseen.

Kunnan liikuntapalveluissa tuetaan kuntalaisten omaehtoista liikkumista tarjoamalla liikuntaneuvontaa ja vapaassa käytössä olevia liikuntapaikkoja. Kuntalaisten on mahdollista osallistua ohjattuihin liikuntaryhmiin ja kokeilla eri liikuntamuotoja lainaamalla välineistöä kunnan toimipisteistä.

Kulttuuripalveluissa huomioidaan kaikki ikäryhmät erilaisia tapahtumia järjestämällä ja mahdollistetaan itsensä toteuttaminen esimerkiksi kulttuurikasvatussuunnitelmien avulla. Kulttuurihyvinvointia toteutetaan laaja-alaisessa yhteistyössä seudullisesti ja eri toimijoiden kanssa.

Kuntastrategian tavoite ja keinot

Kuntastrategian tavoitteena on tukea kaikkien kuntalaisten hyvinvointia mahdollistamalla mielekäs arki ja elinikäinen oppiminen sekä ehkäisemällä syrjäytymistä.

Hyvinvointi- ja turvallisuustyön painopisteet

- Syrjäytymisen ja kiusaamisen ehkäisy ja varhainen tuki
- Liikkumisen ja terveellisten elintapojen edistäminen
- Kulttuurihyvinvointi ja mahdollisuus itsensä toteuttamiseen

Asenne

Kunta on aktiivinen hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämässä ja luo ympäristön, joka tukee kuntalaisten hyvinvointia edistäviä valintoja.

Hyvinvoinnin edistämiseksi tehtävä työ on tietoperustaista ja suunnitelmallista, ja edellyttää pitkäjänteistä sitoutumista.

Kuntalaisia kannustetaan muun muassa avustusten ja osallistumisen mahdollisuuksien avulla yhteisöllisyyteen ja vastuunottoon omasta sekä lähiympäristön hyvinvoinnista.

Kunta käy avointa ja aktiivista vuoropuhelua asukkaiden ja eri toimijoiden kanssa. Saatua palautetta hyödynnetään kuntaympäristön ja palvelujen jatkuvassa kehittämisessä.

Kuntastrategian tavoite ja keinot

Kuntastrategian tavoitteena on tarjota ensiluokkainen palvelukokemus, johon pyritään nopealla reagoinnilla, rohkealla kehitysoitteella ja vahvoilla verkostoilla.

Hyvinvointi- ja turvallisuustyön painopisteet

- Osallistumisen mahdollisuudet
- Yhteisöllisyys
- Vastuu omasta ja lähiympäristön hyvinvoinnista ja turvallisuudesta

Hyvinvoinnin mittarit

Työ

- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-65 vuotiaat (Sotkanet id 234)
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24 vuotiaat (Sotkanet id 3219)
- Työkyvyttömyyseläkettä saaneet 24-65 vuotiaat (Sotkanet id 306)
- Pitkäaikaistyöttömät % työvoimasta (Sotkanet id 3562)
- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18-24 vuotiaat (Sotkanet id 1275)
- Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet % lapsiperheistä (Sotkanet id 423)

Talous

- Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä (Sotkanet id 313)
- Lasten pienituloisuusaste (Sotkanet id 228)
- Kunnan yleinen pienituloisuusaste (Sotkanet id 3099)
- Liikuntatoimen nettokustannukset (Lipas)
- Investoinnit/asukas

Hyvinvoinnin ja turvallisuuden toteutumista seurataan myös laajemmalla mittaristolla, joka sisältää aikaisemman valtuustokauden ja Pirkanmaan alueellisen hyvinvointikertomuksen indikaattoreita. Mittaristoon on otettu mukaan kuntien tulevan hyte-kertoimen pohjana olevat indikaattorit (Valtioneuvoston asetus kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §; HE 15/2017). Laajempaa mittaristoa täydennetään tarpeen mukaan.

Ympäristö

- Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65-vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10.000 vastaavan ikäiseen (Sotkanet id 3959)
- Kotona asuvat 75-vuotta täyttäneet % vastaavan ikäisestä väestöstä (Sotkanet id 1570)
- Enintään 500 m etäisyydellä alakoulusta asuvien ala-asteikäisten osuus (Hertta)
- Enintään 1000 m etäisyydellä yläkoulusta asuvien yläasteikäisten osuus (Hertta)
- Pysäkkien saavutettavuus (1000 m), % asukkaista (Hertta)

Hyvinvointi

- Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5.lk:n , 8. ja 9. lk:n ja lukion 1. ja 2. lk:n opiskelijoista (Sotkanet id 4817, 286, 3916)
- Tupakoi päivittäin, osuus 8. ja 9. lk:n oppilaista (Sotkanet id 288)
- Ylipaino, % 8. ja 9. lk:n oppilaista (Sotkanet id 3906)
- Ei syö hedelmiä, marjoja ja kasviksia joka päivä, % 4. ja 5. lk:n oppilaista (Sotkanet id 4821)
- Harvemmin kuin 6 kertaa viikossa kasviksia syövät nuoret, % 8. ja 9. lk:n oppilaista (Sotkanet id 394)
- Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4. ja 5. lk:n oppilaista (Kouluterveyskysely)
- Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1h viikossa, 8. ja 9. lk:n ja lukion 1. ja 2. lk:n opiskelijoista (Sotkanet id 3905, 3924)
- Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5 lk:n , 8. ja 9 lk:n ja lukion 1.-2. lk:n opiskelijoista (Sotkanet id 4834, 1514, 3913)

Asenne

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuntajohdossa (Sotkanet id 132)
- Liikunnan edistäminen kunnissa (Sotkanet id 4094)
- Keskusteluvaikkeudet vanhempien kanssa, % 8. ja 9. lk:n ja lukion 1. ja 2. lk:n opiskelijoista (Sotkanet id 329, 338)
- Hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa, % 4. ja 5. lk:n oppilaista (Kouluterveyskysely)
- Perheellä riittävästi yhteistä aikaa, % 4. ja 5.lk:n , 8. ja 9. lk:n ja lukion 1. ja 2. lk:n opiskelijoista (Kouluterveyskysely)
- Katuturvallisuus

Täydentävät suunnitelmat

Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaa täydentävät Pirkkalan kunnan

- Ikäohjelma
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn toimintasuunnitelma ja
- Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma.

Suunnitelmat päivitetään erillissuunnitelmina ja linkitetään laajaan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaan.

Maakunta- ja soteuudistukseen liittyen Pirkanmaalla päivitetään parhaillaan tai ollaan aloittamassa päivitystä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman ja ikääntyneen väestön tukemista koskevan suunnitelman osalta.

Pirkkalan kunnan Ikäohjelma sekä Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma päivitetään maakunnallisten suunnitelmien valmistuttua.

